

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ และคำร้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ว่า พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค โดยยกเลิกทั้งฉบับ เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม กล่าวคือ พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๕ ที่กำหนดให้ผู้ที่ร่วมประชุมต้องเป็นสมาชิกของพรรคและมืองค์ประชุมไม่ครบตามจำนวนที่ข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๐ กำหนด ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ามีเหตุที่จะยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นางสาวอรุมา ช่างยันต์ รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๖ สรุปว่า ผู้ถูกร้องในฐานะผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยและเป็นผู้แทนแห่งนิติบุคคลพรรคการเมืองนี้ ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมมาโดยตลอดมิอาจมายื่นคำร้องขอให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ของพรรค ซึ่งผู้ถูกร้องทราบภายหลังตรวจสอบแล้วว่ามิชอบด้วยข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยโดยเร่งด่วนได้ เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ชะลอเวลาตอบรับหรือปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารข้อบังคับ และนโยบายตามมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเป็นการย่นหรือขยายระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยปราศจากอำนาจที่กฎหมายรับรองไว้ จึงขอเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยทั้งหมด และขอให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค และการเปลี่ยนแปลงนโยบาย และข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยตาม มติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยด้วย

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยนั้น เห็นว่า พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีหน้าที่จัดการประชุมใหญ่สามัญของพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค แต่พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามกฎหมายและตามที่ข้อบังคับพรรคกำหนด ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วยสมาชิกพรรคไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ซึ่งนายทะเบียนตรวจพบว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเพียง ๕๔ คน จากที่พรรคแจ้งว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๒๖ คน และหัวหน้าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยยื่นคำชี้แจงรับว่าองค์ประชุมไม่ครบหนึ่งร้อยคนจริง ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ดำเนินการให้องค์ประชุมใหญ่สามัญครบหนึ่งร้อยคนเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ